

\$mittskydd

Region Norrbotten

Verksamhetsplan 2020

Innehåll

Organisation och resurser	2
Åligganden enligt lag	2
<i>Planerade samverkanspartners för 2020</i>	2
<i>Epidemiberedskap</i>	3
<i>Informationsaktiviteter till allmänheten som planeras för 2020</i>	3
<i>Riktade råd som planeras för 2020</i>	3
<i>Förebyggande åtgärder som planeras för 2020</i>	4
<i>Stödjande aktiviteter som planeras för 2020</i>	4
<i>Uppföljning av anmälningar som planeras för 2020</i>	5
<i>Bevaka stöd som planeras för 2020</i>	5
<i>Följa vårdgivares förebyggande åtgärder 2020</i>	5
<i>Följa smittskyddsläget 2020</i>	6
Myndighetsutövning	6
Övrigt	6
Kvalitetsmarkörer	7
Strama Norrbotten 2020	8

Organisation och resurser

Smittskydd Norrbotten består av en smittskyddsläkare (1,0 tjänst), en ställföreträdande/biträdande smittskyddsläkare (0,5 tjänst), två smittskyddssjuksköterskor (2,0 tjänster) och en smittskyddssekreterare (1,0 tjänst).

Myndigheten har lokaler på Sunderby sjukhus samt ett kontor på Regionhuset.

Smittskyddsläkaren sitter i normalfallet en dag i veckan på Regionhuset.

Smittskyddsläkaren och Smittskydd Norrbotten är organisatoriskt placerad under Regiondirektörens stab, Avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd, Vårdkvalitetsenheten.

Smittskyddsläkaren är både en person och en egen separat myndighet. I frågor som inte rör myndighetsutövning verkar Smittskyddsläkaren under Regionstyrelsen.

Verksamheten ska präglas av hög kompetens och god tillgänglighet.

Åligganden enligt lag

Smittskyddets verksamhet regleras i smittskyddslagen, SmL (SFS 2004:168). I lagen fastslås Regionens övergripande ansvar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas inom regionen, och att det ska finnas en smittskyddsläkare som har det samlade ansvaret för att planera, organisera och leda smittskyddet.

1 kap 10 § SmL

Myndigheter inom smittskyddet, andra berörda myndigheter, läkare samt annan hälso- och sjukvårdspersonal skall enligt 1 kap 10 § SmL samverka för att förebygga och begränsa utbrott eller spridning av smittsamma sjukdomar.

Planerade samverkanspartners för 2020

- Folkhälsomyndigheten (FoHM)
- Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Nationellt system för kunskapsstyrning (NSK)
- Smittskyddsenheterna i Sverige
- Smittskyddsläkarföreningen, Smittskyddssjuksköterskeföreningen, Smittskyddsadministratörernas förening
- Smittskyddsläkarföreningens styrelse, Smittskyddsadministratörernas styrelse
- Smittskyddsenheterna i de norra regionerna (SmittNorr)
- Avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd och Vårdkvalitetsenheten - Funktionsområdena Läkemedel samt Patientsäkerhet Norrbotten
- Smittskyddets kontaktläkare och kontaktsköterskorna i Region Norrbotten
- Regionens Stramagrupp och de antibiotikaansvariga läkarna
- Infektionskliniken, regionens vårdhygieniska enhet, det kliniskt mikrobiologiska laboratoriet
- Övriga aktörer inom Funktionscentrum infektion (FCI)
- Gruppen för sexuell hälsa i Norrbotten
- Regionens grupp för centraliserad smittspårning av klamydia och gonorré (pvklas)
- Regionens vaccingrupp
- Blodsmittanätverket Norrbotten
- Regionens psykiatri inklusive missbruks- och beroendevården samt rättspsykiatri
- Ungdomsmottagningarna
- Regionens Folkhälsocentrum
- Regionens asyl- och flyktingsjukvård
- Företagshälsovården
- Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse, kommunernas socialtjänst inkl. kommunala HVB-hem
- Kommunernas miljö- och hälsoskyddsverksamheter inklusive livsmedelsinspektörerna
- Medicinskt ansvariga sjuksköterskor i Norrbottens kommuner
- Länsstyrelsen, länsveterinärerna
- Luleå hamn, Gränspolisen, Kustbevakningen, Luleå kommuns miljökontor, Tullverket
- Patientföreningar (Noaks Ark, Riksföreningen hepatit C, Riksförbundet HjärtLung m.fl.)

6 kap 1 § SmL

Epidemiberedskap

Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom det område där hen verkar. Smittskyddsläkaren ska planera, organisera och leda smittskyddet samt verka för effektivitet, samordning och likformighet.

- Smittskyddsläkaren ska svara för regionens epidemiplanering. Regionens epidemiplan revideras årligen.
- Smittskyddsläkaren är vid behov sammankallande till en formaliserad utbrottsgrupp som bildats för att stärka vår beredskap i samband med utbrott av smittsam sjukdom på vårdinrättning.
- Luleå hamn är karantänshamn. Samverkan med övriga aktörer i den funktionen kommer att ske under 2020.
- Samverkan och planering med Gränspolisens kommer att genomföras utifrån WHO:s internationella hälsostadga kring sjukdomar med epidemisk potential.

6 kap 2 § SmL I Smittskyddsläkarens uppgifter ingår enl. 6 kap 2 § SmL att se till:

1 - att allmänheten har tillgång till den information som behövs för att var och en skall kunna skydda sig mot smittsamma sjukdomar.

Informationsaktiviteter till allmänheten som planeras för 2020

- Information på Smittskyddets hemsida utvecklas och uppdateras fortlöpande.
- Information lämnas via kontakter med media.
- Samverkan med Kommunikations-avdelningen och 1177
- Deltagande i möten/forum för allmänheten, till exempel mässor.

2 - att ge råd och anvisningar om smittskyddsåtgärder för grupper som är särskilt utsatta för smittrisk.

Riktade råd som planeras för 2020

- Information till ungdomar för att förebygga sexuellt överförda infektioner. Fortsatt fokus 2020 kommer att läggas på information kring testning via nättjänsten Klamydia.se. Samverkan med SRHR-perspektiv (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) sker med Gruppen för sexuell hälsa i Regionen, RFSL samt Noaks Ark Norra Norrland.
- Information till särskilda riskgrupper:
  - Ålderspensionärer kring vaccinationer samt egenvård. Stödja vården i planering för proaktiva åtgärder exempelvis i form av influensa- och pneumokockvaccination.
  - Män som har sex med män kring förebyggande arbete kring sexuellt överförbara sjukdomar samt vaccinationer.
  - Personer i risk att smittas genom injektion av till exempel droger eller anabola steroider. Samverkan med Infektionskliniken och lågtröskelmottagningen, regionens och den kommunala missbruksvården inklusive LVM/LVU(SiS)/LVB-boenden kommer att ske. Även samverkan med kriminalvården planeras.
- Information till vårdpersonal avseende personalvaccinationer.
- Information till myndigheter och verksamheter som träffar människor som utsätts för trafficking och människohandel.

3 - att förebyggande åtgärder vidtas.

Förebyggande åtgärder som planeras följas för 2020

- Se aktiviteter under ”riktade råd” ovan.
- Uppföljning och återkoppling av följsamhet till barnvaccinationsprogrammet. Samverkan med barnhälsovården kring utbildning om barnvaccinationsprogrammet.
- Uppföljning och återkoppling samt stöd till vårdgivare för att öka följsamhet till influensa- och pneumokockvaccinationsrekommendationer gällande riskgrupper.
- Uppföljning och återkoppling – influensavaccination till vårdpersonal.
- Uppföljning av insatser med syfte att se till att vårdanställda skyddas adekvat mot smittsamma sjukdomar bland annat via vaccinationsinsatser (se AFS 2018:4).
- Tillsammans med FCI jobba under temat ”Infektioner kan förebyggas”.
- Smittskydd Norrbotten deltar i styr- och arbetsgrupperna för Lågtröskelmottagningen med sprututbyte som drivs av Infektionskliniken.
- Fortsätta samarbetet med kommunernas MHN samt Länsstyrelsen i frågor kring livsmedelshygien och tarmsmitta.
- Vidareutveckla arbetet kring smitta i förskolan på nationell och lokal nivå.

4 - att stödja behandlande läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal samt andra som är verksamma inom smittskyddet i arbetet mot spridning av smittsamma sjukdomar och när det behövs ge råd om lämpliga åtgärder.

Stödjande aktiviteter som planeras för 2020

- Fortlöpande uppdatering av information på Smittskydds webbsida samt våra portaler.
- Fortlöpande rådgivning via telefon och e-post.
- Information via ”Smittsant”.
- Undervisning och stöd till hälso- och sjukvårdspersonal inklusive riktade insatser mot smittskyddets kontaktläkare/kontaktsköterskor.
- Utbilda, informera och stödja personal som möter personer med injektionsbruk kring möjlig blodsmitta samt andra somatiska och infektiösa komplikationer. Medverka till samverkan mellan somatisk vård, missbruksvård inklusive LABO-mottagningar, samt andra aktörer som möter dessa patienter. Utbildning kommer också att planeras mot länets kriminalvård, SiS-verksamhet samt kommunal missbruksvård.
- Tillsammans med Infektionskliniken gå igenom ”historiska hepatit B-fall” för att säkerställa att alla har fått adekvat stöd och behandling.
- Tillsammans med Infektionskliniken på nytt gå igenom ”historiska hepatit C-fall” för att säkerställa att alla har fått adekvat stöd och behandling.
- Tillsammans med Infektionskliniken bygga upp verksamhet enligt de rekommendationer som emottas från Nationell arbetsgrupp hepatit.
- Tillsammans med FCI vara mottagare av och hjälp till vidareförmedling av nya rekommendationer från de nationella programrådena under SKR/NSK i övrigt.
- Stödja Infektions- och lungkliniken avseende handläggning och smittspårning vid smittsam tuberkulos.
- Samverkan med Strama Norrbotten och Infektionskliniken MRB-team samt tillsammans med FCI stödja utvecklingen av rutinerna kring handläggning av patienter med bärarskap av multiresistenta bakterier.
- Stödja Infektionskliniken och Strama Norrbotten i arbetet med att bygga upp antibiotikarond-funktion.
- Fortsatt arbete i övrigt inom ramen för FCI - Infektioner kan förebyggas.
- Fortsätta arbetet tillsammans med framför allt frivilligorganisationer som syftar till att motverka stigmatisering och diskriminering av personer med hiv och annan blodsmitta.

- Genomföra utbildningsinsats med Blodsmittenätverket – smitta i samband med intravenösa injektioner
- Genomföra utbildning i smittskyddsfrågor gentemot kommunernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor.
- Genomföra möte med PVKlaS-personalen.
- Utbildningsinsats samt stöd till ny smittspårningsansvarig kurator (infektions- och hudkliniken) sak genomförs.
- Samverkan med 1177 i smittskyddsfrågor.
- Utveckla e-utbildning kring influensa- och pneumokockvaccination tillsammans med Utbildningsenheten.

5 - att följa upp anmälningar om inträffade sjukdomsfall och se till att behövliga åtgärder vidtas för att finna smittkällan och personer som kan ha utsatts för smittrisk samt att ändamålsenliga råd och förhållningsregler ges till dem som kan ha smittats.

Uppföljning av anmälningar enligt SmL som planeras för 2020

För samtliga rapporter om anmälningspliktiga sjukdomar ska fortlöpande:

- Statistik sammanställas och analyseras.
- Uppgifter kontrolleras.
- Viktiga uppgifter som saknas inhämtas, vid behov kontakt med behandlande läkare.
- Kontakt med kommunernas MHN och länsveterinären sker enligt överenskommelse.
- Kontakt med annan smittskydds-enhet eller med Folkhälsomyndigheten tas vid behov.

6 - att bevaka att de som bär på en smittsam sjukdom får det stöd eller den vård som påkallas av sjukdomen eller smittrisen.

Bevaka stöd som planeras för 2020

- Fortlöpande göra bedömningar i samband med kontroll av anmälningar enligt SmL samt vid kontakt med behandlande läkare.
- Genomföra en särskild insats för att säkerställa att de personer som historiskt fått diagnoser hepatit B och C inte har tappats bort för uppföljning.

7 - att följa att vårdgivare vidtar de åtgärder som krävs för att förebygga smittspridning.

Följa vårdgivares förebyggande åtgärder som planeras för 2020

- Uppföljning av insatser kring anmälnings- och smittspårningspliktiga infektioner.
- Följa och analysera följsamhet till de allmänna och särskilda vaccinationsprogrammen samt vissa andra vaccinationsrekommendationer.
- Uppföljning och återkoppling - influensavaccination till vårdpersonal.
- Säkerställa att uppföljning av insatser enligt FCI-projektet "Hälsodeklaration – smittförebyggande åtgärder för nyanställda, anställd vårdpersonal och studenter i Region Norrbotten", vars syfte har varit att vårdanställda skyddas adekvat mot smittsamma sjukdomar bland annat genom vaccinationsinsatser, sker.
- I samarbete med Vårdhygien och Patientsäkerhet följa vårdgivares följsamhet till bland annat basala hygienrutiner.
- I samarbete med Strama följa upp hur regionens antibiotikapolicy efterlevs.
- Följa verksamhetens följsamhet till kvalitetssäkring med stöd av infektionsverktyget samt andra datakällor.
- Följa kvalitetssäkringsarbetet på Infektionskliniken lågtröskelmottagning.

8 - att fortlöpande följa smittskyddsläget i området.

Följa smittskyddsläget 2020

Fortlopande sammanställa och analysera rapporter om anmälningspliktiga infektioner samt vissa andra infektionssjukdomar. Data återkopplas till verksamheterna. Incidens invasiva pneumokockinfektioner samt lunginflammationer följs som uppföljning efter uppstart av aktuell pneumokockvaccinationskampanj i länet. Omvärldsbevakning genomförs.

Myndighetsutövning

Bland smittskyddsläkarens myndighetsuppgifter ses bland annat åtgärder efter anmälan enligt Smittskyddslagens kap 3 § 1, kap 3 § 5, kap 3 § 6, kap 4 § 4 och kap 4 § 7, dvs. när man vid allmänfarliga sjukdomar kan befara smittspridning på grund av brott mot givna förhållningsregler eller att misstänkt smittade inte låter sig undersökas eller behandlas. Vissa av dessa myndighetsuppgifter ingår som del av verksamhetens kvalitetsuppföljning, se kvalitetsmarkörer nedan.

Övrigt

- Under 2020 planerar smittskyddsenheten att delta i tre av fyra nationella konferenser gemensamt med Folkhälsomyndigheten samt övriga smittskyddsenheter i landet.
- Ett möte med de fyra norrlänens smittskydd, NorrSmitt, anordnas 2020 i Norrbotten. Målet för dessa konferenser är att förbättra och samordna smittskyddsarbetet regionalt.
- Ett möte planeras med nätverket Nordic Arctic Communicable Disease Control Network i Tromsø i maj.
- Fortlopande vidareutbildning inom adekvata kunskapsområden av smittskyddets personal planeras. Återföring till regionens verksamheter sker.
- Smittskyddsläkaren ingår i Smittskyddsläkarförningens styrelse.
- Smittskyddsläkaren är sakkunnig i smittskyddsfrågor åt Kriminalvården.
- Smittskyddsläkaren representerar Smittskyddsläkarförningen samt de norra regionerna i SKR NSK Nationell arbetsgrupp hepatit.
- Smittskyddets administratör deltar i Folkhälsomyndighetens arbete med utvecklande av nya SmiNet 3.
- En av smittskyddssjuksköterskorna deltar i SmiNet 3S utvecklingsgrupp.
- Smittskyddet deltar i vidareutvecklande av arbetet Smitta i förskolan under Folkhälsomyndigheten.
- Smittskyddsläkaren kan komma att representera Sverige i Arctic Council ICS Steering Committee.
- Smittskyddets personal har andra nationella och internationella engagemang som kommer att fullföljas under året, bland annat inom området hepatit C-epidemiologi och vacciner.
- Smittskydd Norrbotten har en roll i civilförsvarets organisation och kommer att delta i övningsverksamhet.
- Smittskyddsläkaren är tillfälligt utlånad till rollen som akutläkare med delar av det uppdraget. Avlutas preliminärt under 2020?
- Utvecklingsarbete bedrivs vid enheten.
- Smittskyddsläkaren har som mål att ha patientmottagning på Infektionskliniken cirka en gång i månaden.
- Internutbildning inför införande av SmiNet3 kommer att behöva genomföras.

Kvalitetsmarkörer	Målsättning för 2020
<i>Myndighetens tillgänglighet</i>	
Tillgänglighet via myndighetstelefonen	Alltid tillgängligt under kontorstid
Tillgänglighet via elektroniska myndighetsbrevlådan	Alltid svar inom 3 arbetsdagar
<i>Myndighetsutövning</i>	
SmL 4:4-ärenden	Alla med uppnådd rättelse
SmL 3:6-ärenden	Minst 80 % med uppnådd rättelse
<i>Anmälningsskyldiga sjukdomar – uppföljning/utredning</i>	
Tid från diagnos till klinisk anmälan (markör för kvalitet av rapportering till smittskyddsläkaren)	<= 2 arbetsdagar från diagnos till anmälan
Spårade partners per fall av klamydia (markör för kvalitet av smittspårning inkl. pvklas funktion)	Minst 3 partners per fall
<i>Antibiotikaförbrukning</i>	
Slutenvård – regionala Strama-mål	10 % minskning av total ab-förbrukning per producerat vårddyg Minskad användning av kinoloner Minskad användning av karbapenemer
Öppenvård – regionala Strama-mål	Mindre än 250 antibiotikarecept per 1000 invånare i öppenvård under året 90 % av luftvägs-ab till pat. 0-6 år ska vara PcV <10 % kinoloner vid UVI – kvinnor 18-79 år
<i>Vaccinationstäckning</i>	
Vaccination av barn via BVC	Minst 98 % täckning avseende samtliga vacciner
Influensavaccination av ålderspensionärer	Minst 75 % täckning
Pneumokockvaccination av ålderspensionärer	>67 % av riskgruppen 65 + är vaccinerade
Influensavaccination av vårdpersonal	Minst 75 % täckning
<i>Rådgivning och utbildning</i>	
Antal utförda föreläsningar och utbildningsinsatser	Minst 20 tillfällen
Antal nummer av Smittsant	Minst 4 nummer

Strama Norrbotten

Strama Norrbotten arbetar i första hand med frågor kring selektion av antibiotikaresistens. Strategigruppen förespråkar rationell antibiotikaanvändning med hänsyn till minsta möjliga ekologiska påverkan. Arbetets mål är att våra patienter ska erhålla den **bästa infektionsbehandlingen i en sjukvård som motverkar antibiotikaresistensutveckling.**

Region Norrbottens antibiotikapolicy gäller sedan 2007. Uppdragen för genomförandet är utdelade till ansvariga för patientvårdande verksamheter, regionens läkemedelskommitté, det mikrobiologiska laboratoriet samt till Strama Norrbotten. Stramagruppens uppgifter är att förse verksamheterna med aktuella nationella och lokala rekommendationer och vårdprogram för kvalitetsarbetet samt att stödja verksamheterna i arbetet med att ta fram mål och mått för antibiotikaanvändningen.

Strama Norrbotten är inte, som i de flesta andra regioner, en formaliserad enhet med eget kansli och anställda medarbetare utan består av antibiotikaintresserade kollegor som jobbar med frågorna som uppdrag i deras ordinarie tjänster. Avdelade resurser för Strama-arbete saknas. Sammanfattande för Strama Norrbotten är Smittskydd Norrbotten och ordförande för Strama Norrbotten är den biträdande smittskyddsläkaren. Övriga deltagare i strategigruppen hämtas för närvarande från smittskydd, infektion, mikrobiologen, vårdhygien, kirurgen, käkkirurgi/tandvård, läkemedelsenheten, ortopederna, öron-näsa-hals, primärvården, IVA/akut, barnkliniken, urologen och kvinnokliniken.

De förhoppningar som fanns inför 2019 om skapande av tjänster inom Funktionscentrum Infektion där Strama-arbete skulle vara i fokus grusades dock, arbetet får fortsätta med samma förutsättningar som tidigare.

Strama Norrbotten planerar under 2020 att

- Fortsatt uppdatera hemsidan med aktuella antibiotikarekommendationer och annan relevant information.
- Med administrativt stöd från Läkemiddel på Vårdkvalitetsenheten ta fram och presentera förskrivningsdata gällande antibiotika för 2019. Data presenteras i Smittsamt nr 2 2020.
- Vidarebefordra nationella förskrivningsdata till antibiotikaansvariga läkare.
- Stödja de antibiotikaansvariga läkarna i framtagande och analys av data från andra register – Infektionsverktyget i första hand.
- Stödja verksamheterna i arbetet med mål och mått för antibiotikaanvändningen.
- Delta i FCI-samarbetet kring frågor som rör antibiotika och antibiotikaresistens.
- Delta i regionens MRB-grupp och samarbeta med Infektionsklinikkens MRB-team.
- Genomföra 2 möten under året med regionens Strama-grupp.
- Genomföra ett fysiskt lunch-till-lunchmöte under hösten med regionens antibiotikaansvariga läkare.
- Gå vidare med utbildningsinsats kring antibiotikasmart teamarbete inom relevanta enheter i slutenvården.
- Stödja det mikrobiologiska laboratoriet kring Svebar-samarbetet.
- Delta vid Strama-dag i Stockholm maj 2020.
- Delta vid Strama-internat hösten 2020.